

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1 Ard og plog

Fylke: Hedmark

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Grue

Emne:

Bygdelag: Grue Finnskog

Oppskr. av: Olav Lindtjørn

Gard: Trøngsbergel

(adresse): Grue Finnskog

G.nr. 110 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- 1 Ard og plog er brukt i bygda
- 2 arden brukes ennå på enkelte steder
- 3 Nei
- 4 Kombunt som type 4 men ikke med faste skjeter
- 5 Nei
- 6 Der ble brukt lette, løse skjeter plogskjeter
- 7 ja, det hendte at det var forskjellige arder
- 8 ja, undertiden ble det det påsatte velleskjeter
- 9 Nei ikke såvidt jeg vet
- 10 ja. 11 Det var forskjellige varianter
- 12 de ble som regel laget på gårdene
- 13 Nu brukes det moderne fabriksmiddepløyer her på grensetraktene var det bare svenske jernpløyer av jern som kom i bruk ved århundreskiftet. Det var små korte pløyer, de kostet omkring 20 kroner. De var meget enkle å pløye med, men de var lett og korte så man kom like hurtig til den mange stein som finnes i jorda her på grensetraktene
- 14 Nei slik plog har jeg ikke sett på disse konte.
- 15 de hadde med spade eller grøt for å rense velt fjala

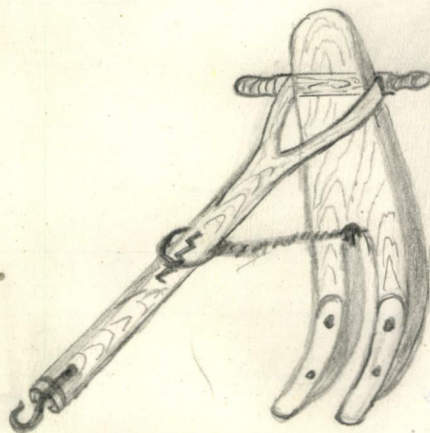
Pløgen ble satt på en såkaltt finnslade nær den lille kjærs lange veg. Falkenstens plø har jeg ikke sett her men noen andre lignende typer. En treplø med veltefjal av stål fra Kadals bruk bruktes meget her opppe, det var en god, sterk plø som pløide bra. Her sier vi bare pløgås.

Her over finnskogene brukte vi den såkalte finnplø (Suomen auro) en pløtype som finnene hadde med seg fra Finland. Denne plø se vedlegg 10. Det er en lett og hendig plø som passer bra for alle de små og store bruk på finnskogene. Med den pløet de opp muller og stener over alt. Med den pløet de opp furer til å sette poteter i, med den pløet de med så kornet og med den la de opp furer til naper og alt mulig. Den er ofte tung å pløge med isar da mann skal pløge med frikorn, da må bare holde pløgen opppe så den ikke pløer for djøp og passe på så mann ikke tar for brede furer. De gamle finnqubler kunde pløge så fint med den, så det behovdes ikke stettes noe etterpå. Dagen lang fra kl. 6 om morgenen til kl. 9 om kvelden gikk de med finnpløgen. Lite tungt var det da de pløide med gjødsel og satte poteter, da måtte mann klemme pløgen godt med og pløge djøpere. Omna brukes den på de mindre plasser. Det vokser bedre etter finnpløgen, isar poteter sier folk. Her på gården Svengsberget var det 30 år sia 4 finnpløyer, nu er det bare en igjen. I 1915 ble en sendt til Finland på Nasjonalmuseet. De var da forsvunnet og bortglemt. Finland

Det var to typer av de. På Asmas Fjærskoy bruktes det en type med dobbeltås, slik at begge åsene gikk ut fra sjålen plogen og sprikte ut fremover i samme bredde så skjetene ble hekket direkte i begge åser. de var nokk lettere å styre, men så kunne mann ikke komme så like inn på alle steiner med den. Det er lett og billig plog Det er ikke mange år siden en mann smabruker fra Løberget på Gaur Fjærskoy fikk en bygge smed til å gjøre seg en slik plog, da han ikke ville bruk noen annen plog til potetsetning. Da de skal pløge på et annet stykke, tar mann helt enkelt, heler plogen på aksla og bærer den til stedet.

1474

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Fjærskoy

1474